

nestekarl var en skidt Karl, som havde haft mange forskellige Tjenester og havde udvist utilbørligt Forhold. Man søgte, saa vidt det var muligt, fra Gaardmandens Kollegers Side at værne ham, det er der ikke noget at sige til. Resultatet blev alligevel, at Gaardmanden blev dømt til en Erstatning af 1,000 Kr. til Karlen, fordi denne havde mistet det ene Øje. Men Sagen blev appelleret, den gik videre, og foruden Bønderne var der en Mængde andre indflydelsesrige Personer til at tage sig af Gaardmanden, man rippede op i vedkommende Karls Fortid, han blev sværtet saa grovelig, som det var muligt, og det lykkedes virkelig ogsaa at skaffe Gaardmanden Frifindelse, saaledes at Karlen til Slutning stod saaledes, at han havde mistet sit ene Øje og ikke havde faaet den fjerneste Erstatning, men tværtimod stod blameret for Offentligheden som en Karl, der ved sit eget urigtige Forhold havde fortjent, at hans Husbond gik ud paa Marken og skød Øjet ud paa ham. Jeg henviser til Domme, fældede i en Masse Sager, hvor det drejer sig om Karle, der have overfaldet deres Husbond, og hvor de vedkommende ere blevne dømt — hvad der vistnok ogsaa har været rigtigt, i hvert Fald naar de have øvet stærk personlig Overlast mod deres Husbond — til Straffe, der, sete i Belysning af den Sag, som jeg nylig nævnte, og af andre Sager, maa siges at være meget haarde.

En Række af andre Paragraffer i Tyendeloven, navnlig de Paragraffer, der vedrøre Tyendets Forhold over for Husbonden, dets Arbejdstid osv., ere af en lignende vag og ubestemt Karakter, hvor det drejer sig om Tyendets Beskyttelse. Enkelte Paragraffer ere ganske barbariske, og paa det Tidspunkt, da Loven blev til, var der ogsaa et meget betydeligt Mindretal her i Salen, der stemte for at fjerne de mest barbariske Bestemmelser i Tyendeloven. Det hedder saaledes i § 23: „Uden Husbondens Samtykke er Tyendet ikke beføjet til at lade sin Tjeneste udføre af andre“. Det er ikke nogen særlig streng Bestemmelse, men den kan bruges af Husbonden, hvor han er utilfreds med Tyendet, og hvor Tyendet i mere eller mindre Grad føler sig svag eller afkræftet og vil have andre til at udføre Arbejdet, men det er dog en af de mildere Paragraffer. Den paafølgende er værre; den stiller Tyendet i en fuldstændig Trællestilling. § 24 lyder nemlig saaledes: „Heller ikke maa Tyendet uden Husbondens Tilladelse forlade Huset i

egne Anliggender eller blive borte længere end tilladt“. Det kan jo tænkes, og det er ogsaa hændet, at et Tyende af Husbonden har faaet Lov til at gaa bort et Stykke Tid, og saa er der indtruffet et eller andet Forhold, der har nødvendiggjort hans Udeblivelse, saa kan Tyendet som Følge af, at det maaske har været borte en halv eller en hel Time længere, end Husbonden har givet Lov til, afskediges af Husbonden, uden at det er i Stand til at opnaa nogen Løn for den Tid, det har tjent.

§ 25 er en Paragraf, som undertiden i meget udstrakt Grad er bleven benyttet til at genere Tyendet; den lyder saaledes: „Al den Skade, som Tyendet paafører Husbonden af Forsæt, Uagtsomhed eller Mangel paa nogen særegen Art af Dygtighed, der udkræves til bestemte Forretninger, hvortil Tyendet har ladet sig antage, skal det erstatte, og Erstatningen kan af Husbonden indeholdes i Lønnen“. § 26 er en af de Paragraffer, som den Gang, Loven var til Behandling her i Tinget, var Genstand for megen Debat, og som af forskellige fremtrædende Væstremænd blev erklæret for at være barbarisk og utilstedelig i en Lovgivning for nogen Art af vort Folk. I Paragraffen hedder det nemlig: „For Ulydighed mod Husbonden eller den, som paa Husbondens Vegne kan befale over Tyendet, skal dette bøde fra 1—10 Rigsdaler, for Trods og for Opsætsighed skal Tyendet dømmes enten til lige Bøder eller til simpelt Fængsel eller Fængsel paa Vand og Brød i indtil 5 Dage“. For Trods og Opsætsighed! Ja, hvad er Trods og Opsætsighed? En hensynsløs Husbond, en hensynsløs Forvalter eller overordnet over for Tyendet kan benytte denne Paragraf paa en saadan Maade, at et ellers skikkeligt, ordentligt og godt Tyende bliver straffet. Der foreligger endog beviste Tilfælde, hvor et Tyende, der er blevet præmieret for lang og tro Tjeneste, er blevet dømt i Henhold til denne Paragraf, selvfølgelig fordi dette Tyende er kommet i Tjeneste hos en hensynsløs og daarlig Husbond.

Jeg gaar i øvrigt ud fra, at Tyendelovens enkelte Bestemmelser ere kendte af ærede Medlemmer, jeg har her kun fremdraget nogle af de væsentligste Bestemmelser. En Anke, der er rettet mod denne Tyendelov, er dens urimelig mange Paragraffer, dens Vidtløftighed, der gør det umuligt for jævne Mennesker egentlig at forstaa den og kende den ret. Der er